

successful professional company management. The article describes the scope of manager's activity, factors of successful manager's activity, nature of professional qualities and their influence on economic security of a company. The article reviews the key directions of improvement of manager's professional qualities and defines the main requirements for their knowledge and skills. Three groups of key competencies of manager's professional competence for efficient assurance of company's economic security are substantiated in the article. It was found that modern managers, for the purpose of assurance of company's economic security, should be communicative, active, independent, mobile, fresh thinking and innovative as well as creative in performing their professional actions and functions.

The manager's professional qualities should ensure substantial analysis of professional issues connected with the economic security of companies. The implementation of competence-based approach means that the real professional tasks should be used for efficient business activity and the managers should focus on analysis of results of their own professional activity and decisions. It is emphasized that for the purpose of assurance of economic security the manager's behaviour should be formed using project preparation, which is aimed at development of critical thinking and ability to independently solve real professional problems.

Key words: *economic security, economic security of a company, manager, internal threats, competencies, professional competence, professionalism, market economy, labour market, management.*

Стаття надійшла 20 грудня 2017 р.

УДК 336.717.6(075)

М. В. Вінчук

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛІЗИНГОВИХ ОПЕРАЦІЙ У КОНТЕКСТІ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Визначено основні проблеми обліку лізингових операцій в Україні в контексті забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Висвітлено особливості порядку організації обліку лізингових операцій. Проаналізовано основні бухгалтерські рахунки, які використовуються для обліку операцій з лізингу. Окреслено специфіку відображення в обліку фінансових витрат, пов'язаних із лізинговою діяльністю. З метою удосконалення обліку лізингових операцій запропоновано гармонізацію вітчизняної та міжнародної системи обліку зі застосуванням міжнародних стандартів у національній системі бухгалтерського обліку.

Ключові слова: *лізинг, лізингові операції, лізингодавець, лізингоодержувач, система бухгалтерського обліку, бухгалтерські рахунки, економічна безпека суб'єктів господарської діяльності.*

Постановка проблеми. Процеси глобалізації та інтеграції економіки України до світового економічного простору й перехід на ринкові умови господарювання зумовили посилення розвитку підприємницької діяльності, тобто самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку зі застосуванням лізингу. Підвищення рівня конкурентоспроможності суб'єктів господарської діяльності вимагає розробки, впровадження та модернізації стимулюючих заходів шляхом залучення інвестиційних механізмів загалом та лізингу зокрема. В умовах нестабільності економічної, соціальної та політичної ситуації в Україні, непрогнозованості стану основних показників, непередбачуваності змін у нормативно-правовому забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання з'являється потреба забезпечення достатнього рівня економічної безпеки підприємств різних форм власності. Досягнення стійкого функціонування та сталого розвитку підприємства неможливе без зниження ризиків і загроз економічній безпеці підприємств. Позитивного економічного результату можна досягнути створенням ефективної динамічної системи заходів на основі моніторингу, своєчасної мобілізації та раціонального використання ресурсно-го забезпечення зі залученням лізингу.

Стан дослідження. З'ясуванню теоретичних і практичних аспектів лізингових операцій та організації їх обліку присвячені роботи А. М. Барабаша, М. Т. Білухи, Ф. Ф. Бутинця, М. І. Бондара, О. М. Голованова, М. Я. Дем'яненка, В. В. Іванишина, А. Г. Загороднього, О. В. Кабатової, Г. Г. Кірейцева, М. В. Кужельного, Н. О. Лободи, В. Г. Лінника, О. О. Ляхова, В. І. Міщенко, М. Ф. Огійчука, В. Ф. Палія, В. В. Сопка, Л. К. Сука, Н. Ю. Подольчак, С. М. Шулепова та інших вчених. Попри таку кількість, у сучасних наукових доробках недостатньо широко висвітлюються й досі залишаються актуальними для дослідження проблеми обліково-аналітичного забезпечення лізингових операцій у контексті зміцнення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності.

Метою статті є дослідження особливостей порядку організації обліку лізингових операцій у розрізі зміцнення економічної безпеки підприємства.

Виклад основних положень. Значні диспропорції соціально-економічного розвитку України, недосконале законодавство, посилення податкового тягаря на суб'єкти господарювання у поєднанні з великими обсягами їхньої боргової залежності від зовнішніх і внутрішніх кредиторів призвели до загострення проблеми фінансово-економічного

забезпечення діяльності підприємств та потреби у залученні додаткових інвестиційних ресурсів. Створення в Україні модернізованої інфраструктури та гармонізація бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів актуалізують необхідність дослідження лізингу як форми майнового кредиту та одного із найпрогресивніших методів матеріально-технічного забезпечення виробництва, який уможливує вирішення проблеми інвестування у разі відсутності належної кількості власних фінансових ресурсів та досягнення достатнього рівня економічної безпеки підприємств.

Під поняттям «лізинг» розуміється довгострокова оренда або договір оренди основних засобів (машин, устаткування), які придбані орендодавцем для орендаря з метою їх виробничого використання з умовою збереження права власності на них за орендодавцем на весь термін договору. Тобто лізинг є особливою формою довгострокової оренди, коли одержувачі використовують основні фонди, а лізингові компанії залишаються їхнім власником [1; 2; 3], чим забезпечується ефективність діяльності підприємства та необхідний рівень його економічної безпеки.

Однак в економічній літературі не існує однозначного трактування та економічного обґрунтування лізингу, його видів, складу лізингових платежів і практично відсутній взаємозв'язок із компонентами економічної безпеки, що зумовлює значні проблеми відображення лізингових операцій у бухгалтерському обліку підприємства. Різні підходи до визначення сутності лізингу та його місця серед інших, суміжних із ним явищ, розбіжності між класифікацією, запропонованою вченими-економістами, та її прикладним варіантом з урахуванням практичних потреб бухгалтерського обліку, недостатній рівень розкриття в первинних документах інформації, необхідної для вичерпної характеристики лізингових процесів, відсутність єдиних організаційних принципів побудови системи обліку лізингових операцій і потреба їх затвердження на законодавчому рівні, недосконалість програмного забезпечення щодо обліку лізингової діяльності актуалізують проблему вдосконалення обліку лізингових операцій.

Порядок організації обліку лізингових операцій в бухгалтерському обліку залежить від розуміння природи оренди, за умовами якої майно має відображатися (на правах власності або за фактичним володінням майном). Унаслідок запозичення норм міжнародних стандартів, що здебільшого продиктовані американською практикою обліку, в Україні застосовується підхід економічної власності, згідно з яким майно, яким користується підприємство з одночасним прийняттям на себе певних ризиків та вигод, відображається на балансі лізингооде-

жувача. За результатами проведеного дослідження сутності лізингових операцій та сучасних світових теорій визнання лізингового майна активами підприємства встановлено, що підхід, викладений у МСБО, не узгоджується з окремими нормами вітчизняного законодавства та національною обліковою теорією.

Стрижневим етапом розвитку економічних відносин між лізингодавцем, лізингоодержувачем і постачальником є складання та підписання акта приймання-передачі лізингового майна. Особливості організації обліку лізингових операцій безпосередньо залежать від того, які поставлені загальні вимоги щодо відображення в бухгалтерському обліку лізингу.

Відображення лізингового майна на рахунках бухгалтерського обліку здійснюється по дебету рахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів» з одночасним визнанням у цій же сумі зобов'язання з фінансового лізингу по кредиту рахунку 531 «Зобов'язання з фінансової оренди».

У разі переведення предмета лізингу із розряду капітальних інвестицій у розряд виробничих основних засобів оформляється Акт уведення основних засобів в експлуатацію. У цьому документі має бути обов'язково зазначено, що такий-то актив переданий у фінансовий лізинг, номер і дата складання лізингового договору, щоб із всієї сукупності наявних основних засобів можна було б виділити ті, що є предметом лізингу. Уведення лізингового майна в експлуатацію супроводжується бухгалтерським записом: дебет рахунку 10 «Основні засоби» та кредит рахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів».

Амортизація предмета лізингу нараховується лізингоодержувачем протягом періоду очікуваного використання предмета лізингу. При визначенні методу нарахування амортизації лізингового майна в бухгалтерському обліку лізингоодержувач керується тими ж правилами, що й при виборі методу для власних основних засобів.

Стосовно обліку розрахунків за лізингове майно, то лізингоодержувачу треба чітко розмежувати загальну суму лізингового платежу на платіж, що відшкодовує вартість предмета лізингу, та свої фінансові витрати. Це потрібно для правильного відображення зазначених сум на рахунках бухгалтерського обліку між окремими звітними періодами. Розподіл фінансових витрат між звітними періодами протягом строку лізингу здійснюється зі застосуванням орендної ставки відсотка на залишок зобов'язань на початок звітного періоду. На облік фінансових витрат впливає порядок розрахунків (платіж здійснюється на початку періоду або наприкінці періоду), обумовлений лізинговою угодою.

Специфіку відображення в обліку згаданих витрат лізингоодержувача першого періоду розрахунків наведено в таблиці.

Таблиця

**Відображення в бухгалтерському обліку
фінансових витрат по лізингових операціях**

Показник	Сплата лізингових платежів на початку звітного періоду		Сплата лізингових платежів у кінці звітного періоду	
	Сума фінансових витрат у сумі першого лізингового платежу	О (нуль)		Залишок зобов'язання, ставка відсотка
Нарахування зобов'язання за відсотками (щомісяця)	В обліку не відображається		Дт 952 «Інші фінансові витрати»	Кт 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»
Сплата відсотків	Дт 952 «Інші фінансові витрати»	Кт 311 «Поточні рахунки в національній валюті»	Дт 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками»	Кт 311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Якщо лізинговий платіж сплачується на початку звітного періоду, то сума сплачених фінансових витрат (відсотків) має бути обов'язково відображена на рахунку 39 «Витрати майбутніх періодів», а потім протягом періоду (півроку, року) рівними частинами списана на інші фінансові витрати, щоб собівартість продукції не залежала від порядку розрахунків із лізингодавцем.

Порядок обліку витрат на ремонт і поліпшення предметів лізингу аналогічний, як і для власних основних засобів. Проте лізингоодержувач може поліпшити лізингове майно лише за згодою лізингодавця. Тому в подальшому він буде мати право на відшкодування вартості необхідних витрат або на зарахування їх вартості у рахунок лізингових платежів. Тоді таке поліпшення, відшкодоване лізингодавцем, буде означати зменшення зобов'язань лізингоодержувача.

Проблемою ведення обліку лізингових операцій в Україні є те, що чинним планом рахунків для обліку предметів лізингу не передбачено окремого субрахунку, тому для обліку предметів лізингу залежно від їх видів доцільно використовувати такі аналітичні рахунки: для обліку машин і обладнання – 104.1 «Власні машини та обладнання»

та 104.2 «Машини і обладнання, одержані в лізинг», для обліку транспортних засобів – 105.1 «Власні транспортні засоби» та 105.2 «Транспортні засоби, одержані в лізинг».

Наведений порядок ведення бухгалтерського обліку і відображення лізингового майна на балансі лізингоодержувача дасть змогу швидко знаходити оперативну інформацію про наявність і використання предметів лізингу за видами, що є запорукою ефективного управління господарською діяльністю взагалі і фінансовими потоками зокрема.

Водночас для відображення розміру нарахованої суми зносу лізингового майна, виходячи з обраного методу нарахування амортизаційних відрахувань, діючим планом рахунків до рахунка 13 «Знос необоротних активів» варто було б передбачити ведення окремого субрахунку 13.4 «Знос основних засобів, одержаних у лізинг» у площині аналітичних рахунків за окремими предметами лізингу. Це дозволить користувачам оперативно отримувати інформацію про предмети лізингу (якщо проаналізувати бухгалтерські записи у кореспонденції з таким субрахунком), яка частина вартості лізингового майна вже амортизована.

До речі, задля вдосконалення обліку власних основних засобів та тих, що взяті у лізинг, досить вдало Н. О. Лобода пропонує в робочому плані рахунків суб'єктів лізингової діяльності відкрити такі субрахунки [4], як: 1042 «Машини та обладнання, отримані в лізинг», 1052 «Транспортні засоби, отримані в лізинг», 1522 «Придбання основних засобів на умовах лізингу», 1361 «Знос (амортизація) майна, отриманого на умовах фінансового лізингу», 1362 «Знос (амортизація) майна, переданого в оперативний лізинг», 2871 «Майно на складі, що передається у фінансовий лізинг», 6131 «Поточна заборгованість з фінансової оренди в національній валюті», 6132 «Поточна заборгованість з фінансової оренди в іноземній валюті», 7025 «Дохід від передачі майна у фінансовий лізинг», 7035 «Дохід від надання майна в оперативний лізинг», 9025 «Собівартість переданого майна у фінансовий лізинг», 9035 «Собівартість реалізованих послуг з оперативного лізингу», 9491 «Витрати на утримання майна, переданого в оперативний лізинг». Введення додаткових субрахунків здатне оптимізувати процес обліку лізингових операцій.

Однак варто зауважити, що в умовах ручної обробки бухгалтерської інформації знижується її якість, подовжуються терміни опрацювання, а зростання затрат праці призводить до різкого збільшення управлінського персоналу та, як наслідок, до зниження рівня кадрової безпеки – однієї з компонент економічної безпеки.

Удосконаленню функцій управління і поліпшенню якості економічної інформації сприяє використання засобів обчислювальної техніки для обліку, аналізу та планування господарської діяльності взагалі і лізингової діяльності зокрема. Розвиток інформаційних технологій бухгалтерського обліку за минулі роки інтенсифікувався. Постійно покращуються якісні характеристики програм, які пропонуються на ринку інформаційних послуг, збільшується не лише їхня потужність, а й функціональне наповнення. Бухгалтерські програми переходять до класу проблемно-орієнтованих систем. Це зумовлено постійними змінами в бухгалтерському обліку на всіх його ділянках, що стосується й обліку лізингових операцій. Постійні зміни потребують від сучасних систем автоматизації не тільки більш розвинутих можливостей, але й наявності методично відпрацьованих рішень. Аналіз сучасних програм бухгалтерського обліку на предмет автоматизації обліку основних засобів засвідчив, що більшість програм (у своєму базовому варіанті) не пристосовані до автоматизації обліку лізингових операцій [5, с. 171]. Безумовно, автоматизація розрахунку лізингових платежів є найважливішим критерієм у виборі програмного забезпечення бухгалтерського обліку лізингодавця, оскільки ця ділянка обліку є найбільш трудомісткою для сприйняття та виконання. Це спричинено тим, що, відповідно до П(С)БО 14 «Оренда», передбачається застосування фінансової математики для визначення сум, які відображаються в обліку, при проведенні лізингових операцій.

Першочергово для відображення в обліку і лізингодавця, і лізингодержувача лізингових операцій належить попередньо визначити: суму ануїтету; теперішню вартість мінімальних орендних платежів; суму плати за предмет лізингу; суму винагороди.

Нині на ринку інформаційних технологій існують програми, які безпосередньо забезпечують ведення обліку орендних та лізингових операцій. До таких програм належать: «ІС: ЕИ Аренда» інформаційно-технічного центру «Ефект Информ» та «ІКС: Договора аренды», (що є доповненням до типової конфігурації «ІС: Бухгалтерія 7.7») компанії «ІКС технології», а також програма «Расчеты с арендаторами» фірми ЛегПромСофт. Перші дві використовують для автоматизації обліку при оренді приміщень (оперативній оренді).

Програма «Расчеты с арендаторами» у мережевому режимі автоматизує роботу, пов'язану з орендарями. До можливостей цієї програми відносять групування облікової інформації за орендарями, договорами, орендною платою, рахунками, тарифами, нарахуваннями, залишками заборгованості. Програма дає можливість проводити розрахунки як індивідуально, так і в груповому режимі, а також здійснювати перерахунок орендних платежів за минулі роки.

Оскільки лізингова діяльність у нашій країні ще не набула широких масштабів, то й відсутність тиражного програмного забезпечення для обліку лізингової діяльності є цілком закономірна.

Сучасні умови вимагають використання підприємствами, що займаються лізинговою діяльністю, модифікованих програмних рішень, позаяк вони, на відміну від масових тиражних програм, є в технологічному плані більш досконаліми, тобто клієнт отримує вирішення своєї проблеми, яка вимагає ретельного вивчення і чіткого розв'язання.

Одним із найважливіших критеріїв, які враховуються при виборі того чи іншого програмного забезпечення, є можливість модифікації його налаштувань, що визначає гнучкість системи, – це так звані конструктори. Зараз на ринку бухгалтерських програм у класі програм-конструкторів найпопулярнішою є програма «1С: Підприємство 7.7». Представники фірми-продавця програмного забезпечення на замовлення налагодили таку програму, зваживши на особливості діяльності підприємства.

Для потреб лізингоодержувача теж має сенс використовувати програму «1С: Підприємство 7.7» або «1С: Бухгалтерія», оскільки за допомогою майстра-конструктора можна автоматизувати всі необхідні ділянки обліку.

На наш погляд, специфіка лізингових операцій у лізингоодержувача вимагає, поруч із використанням АРМ «Основні засоби» для автоматизації обліку предметів лізингу, щоб обов'язково автоматизувати процес визначення вартості, за якою лізингове майно буде оприбутковане на баланс. Звісно, якщо підприємство взяло у лізинг лише один об'єкт основних засобів, то вартість його оприбуткування можна визначити одноразово і вручну, хоча це збільшить обсяг роботи бухгалтера. Тимчасом бухгалтер самостійно без допомоги програміста може визначити коло аналітичних рахунків, на яких буде здійснюватися облік предметів лізингу та нарахування їх зносу, заповнити довідники основних засобів і контрагентів на предмет контролю за станом своєї кредиторської заборгованості та своєчасності внесення лізингових платежів.

Таким чином, у лізингоодержувача і за незначних обсягів лізингових операцій у загальному обсязі його господарської діяльності, при автоматизації обліку предметів лізингу та розрахунків із лізингодавцями треба пристосовувати чинну комп'ютерну програму до специфіки лізингових операцій. Організацію обліку лізингових відносин у лізингоодержувача в умовах автоматизованої обробки інформації доцільно висвітлити у схемі (див. рис.).

Рис. Організація обліку лізингових операцій у лізингоодержувача в умовах використання комп'ютерних технологій

Якщо для лізингоодержувача облік лізингових операцій виступає окремою ділянкою автоматизованої системи бухгалтерського обліку цілого підприємства, то для лізингодавця комп'ютеризація загального облікового процесу мусить бути підпорядкована специфіці здійснення лізингових операцій. Тому у лізингодавця програмний пакет має бути повністю адаптований до основної діяльності – надання послуг лізингу.

Застосування автоматизованого обліку лізингових операцій суттєво підвищує ефективність роботи персоналу лізингової компанії, збільшує оперативність одержання й формування інформації для ухвалення управлінських рішень.

Основним документом, що містить усю необхідну інформацію про здійснення лізингових операцій, є договір лізингу. За умови автоматизованої системи обліку на підприємствах-лізингодавцях має бути електронна форма цього документа, яка може бути роздрукована й належно завірена сторонами-учасниками. Технологія динамічного аналізу передає користувачеві повноваження із формування зовнішнього вигляду звітів, знижуючи тим самим залежність аналізу від інженерно-технічних спеціалістів. Так само ефективним є застосування технології динамічного аналізу у програмному забезпеченні лізингодавця: пряма ефективність – за рахунок скорочення затрат на доопрацювання звітів, опосередкована – за рахунок підвищення якості й оперативності прийняття управлінських рішень.

Висновки. Таким чином, лізингова діяльність відіграє значну роль у розвитку і світової, і національної економіки. З кожним роком ця діяльність суб'єктів господарювання дедалі активніше впливає на інноваційне зростання різних ринків економіки, сприяє залученню інвестицій у виробництво завдяки ефективнішому та доступнішому для українських підприємств механізму фінансування та зміцнює економічну безпеку підприємства. Використання схем лізингу позитивно впливає на зростання обсягів внутрішнього виробництва, оновлення основних фондів підприємств та активізацію інноваційних процесів у державі.

Раціональна й ефективна організація бухгалтерського обліку лізингових операцій залежить від правильно визначених ознак класифікації лізингу для цілей обліку: кількість учасників, тип майна, право власності, сектор ринку. Це дає змогу організувати аналітичний облік контрагентів, встановити належність об'єкта лізингу до рухомого чи нерухомого майна, порядок обліку майна на балансі підприємства чи поза ним, необхідність відображення в обліку курсових різниць, що виникають під час проведення зовнішньоекономічної діяльності.

1. Загородній А. Г. Економічне оцінювання лізингової діяльності підприємства: монографія / А. Г. Загородній, Н. Ю. Подольчак, Н. І. Подольчак. – Львів: ЗУКЦ; ПП НВФ «Біарп», 2011. – 248 с.

2. Нетудихата К. Л. Лізингові операції: навч. посібник / К. Л. Нетудихата. – Миколаїв: Вид-во МІЦГУ ім. Петра Могили, 2006. – 104 с.

3. Орендні операції та лізинг: бухгалтерський та податковий облік / Р. Назарбаєва, І. Назарбаєва, Г. Грек, О. Чимшит, В. Бабак; Центр юридичного і бухгалтерського сервісу «Аверс». – Дніпропетровськ: ВД «Баланс-Клуб», 2008. – 180 с.

4. Лобода Н. О. Методика та організація обліку і аналізу лізингових операцій: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / Н. О. Лобода; Державна академія статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2010. – 23 с.

5. Шулепова С. М. Облік лізингових операцій в умовах застосування комп'ютерної техніки / С. М. Шулепова // Вісник ЖІТІ. – 2008. – Вип. № 17. – С. 170–175.

Виничук М. В. Учетно-аналитическое обеспечение лизинговых операций в контексте укрепления экономической безопасности предприятия

Определены основные проблемы учета лизинговых операций в Украине в контексте обеспечения экономической безопасности субъектов хозяйственной деятельности. Освещены особенности порядка организации учета лизинговых операций. Проанализированы основные бухгалтерские счета, которые используются для учета операций по лизингу. Определена специфика отражения в учете финансовых расходов, сопряженных с лизинговой деятельностью. С целью усовершенствования учета лизинговых операций предложена гармонизация отечественной и международной системы учета с применением международных стандартов в национальной системе бухгалтерского учета.

Ключевые слова: лизинг, лизинговые операции, лизингодатель, лизингополучатель, система бухгалтерского учета, бухгалтерские счета, экономическая безопасность субъектов хозяйственной деятельности.

Vinichuk M. V. Accounting and analytical support to the leasing transactions in the context of strengthening the economic security of enterprises

The article determines the fundamental problems of accounting of leasing transactions in Ukraine in the context of ensuring economic security entities. Covered features of the order organization of accounting leasing transactions in the system, strengthening the economic security of the enterprise. Substantiation of the need for harmonization of accounting in accordance with international standards.

The paper considers the different approaches to the interpretation of the notion of and entity leasing, its place among the other related phenomena, differences between classification, proposed by scientists-economists and applied the option taking into account the practical needs of accounting, insufficient level of disclosure in the primary documents of the information necessary for the complete specifications of the leasing process.

On the basis of empirical studies revealed the lack of a common organizational principles of system of the account of leasing operations and needs their approval at the legislative level, the imperfection of software for accounting of leasing. Proven urgency to solving the problem of improvement of the accounting of leasing operations. Determined the dependence of the level of economic security

entities from an effective dynamic system of measures based on monitoring, timely mobilization and rational use of resource provision involving leasing.

Analyzed the main accounting accounts used for calculation of transactions. Traced the specific reflection in accounting for financial costs associated with leasing activity. In order to improve accounting for leasing transactions proposed harmonization of domestic and international systems of accounting with the use of international standards in national accounting system.

Key words: accounting and analytical support, leasing, leasing transactions, lesser, lessee, system accounting, bookkeeping accounts, leasing activities, economic security entities.

Стаття надійшла 19 грудня 2017 р.

УДК [(657.05:351.863)(048.83)](043.3)

Л. В. Гнилицька

СУЧАСНІ ПРІОРИТЕТИ В ОЦІНЮВАННІ СТАНУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ: СИСТЕМНО-ЦІЛЬОВИЙ ПІДХІД

Обґрунтовано використання концептуальних основ збалансованої системи економічних показників як методологічного підґрунтя системно-цільового підходу до оцінювання стану безпеки вітчизняних суб'єктів господарювання. Визначено порядок формування індикаторів економічної безпеки за чотирма перспективами стратегічних цілей: клієнтів, бізнес-процесів, фінансів, кадрового потенціалу. Також розроблено алгоритм розрахунку інтегрального критерію оцінки стану економічної безпеки господарюючого суб'єкта на основі концепції «системної цілісності».

Аргументовано, що запровадження запропонованого підходу в практичну діяльність вітчизняних суб'єктів господарювання підвищить якість оцінювання стану їхньої економічної безпеки та сприятиме оптимізації діяльності усіх функціональних підрозділів щодо виконання ними завдань зі забезпечення обраної стратегії безпеки та розвитку.

Ключові слова: економічна безпека, підходи до оцінки стану економічної безпеки, збалансована система економічних показників, індикатори економічної безпеки.

Постановка проблеми. В умовах затяжної економіко-політичної кризи в Україні перед вітчизняними суб'єктами господарювання постає нагальне завдання внутрішньої самооцінки з точки зору можливості протистояти загрозам внутрішнього та зовнішнього середовища. З одного боку, така самооцінка надає керівництву уявлення